

quofcunque per eos, sed ulterius appetunt implere oculos, manus, nares, phantasia, ita ut quò fapor nequit pertingeret, saltem color & odor perveniat.

*Esiliu
caele
stium cu
appeten
tias ter
renorum.
3. Reg.
17. & 19.
Ioh. 6.*

96 Satis nota cõditio mortalium est iatidire delicias caelestes, & appetere terrenas. Sine nausea comedebat Elias cibum, quem corvi afferbant; ut tamen vesceretur edulium, quod attulit Angelus, ita misit deses, ac somnolentus, ut necesse fuerit bis ab Angelo excitari. Imposito præcepto compellit Deus homines, ut edant panem caelestem, nempe Sacramentum altaris: *Nisi manducaveritis, non habebitis vitam in vobis.* Omnes homines sua sponte querunt panem, & ut accedant ad Sacramentum coguntur præcepto? Ita: enim eucharistia panis caelestis: Panem de caelo: & homines rapti, natura ipsa impellente ad terrena, effugiunt caelestia, ad quæ non impulsu voluntatis, sed violentiæ accedunt, non ex desiderio, sed ex obligatione: quorum omnium ratio capitalis est ingratitude; cum enim sint ingrati, maximum bonum à summo largitore collatum declinare intendunt, ut minus obstricti videantur.

97 Erat Hebræus populus ingratus æquè & cupidus; tamquã ingratus murmurabat de caelesti edulio, ac Divino dono manna, & appetebat Ægyptiacas cepas; tamquam cupidus, afferens secum innumeros greges, & armenta pecorum, desiderabat Ægypti carnes: *Quis dabit nobis ad vescen-*

*Exod.
16.*

dum carnes? Quia ingratoru æquissimum supplicium est, non frui possessis, & appetere quod deterior est. Frater senior prodigi fruebatur omnibus bonis paternis, & appetebat hædum; erat hoc aptum suæ ingratitude supplicium; habere omnia, *Omnia mea tua sunt,* & nullis frui. Hoc etiam aptissime punitur avarus cupidus, dum scilicet non contentus proprio, appetit alienum. Quis potentior, & locupletior Rege Achab? Et tamen bonis proprijs infatigatus desideravit aliena, vilissimoque appetitu cujudam vineæ proculcavit innocentiam Naboth.

*Avari
tiam cu
pida sa
tis qua
lesuppi
cium.*

*Luc. 14.
Appeten
tias ali
ni avarus.*

*1. Reg.
21.*

*Luc. 9.
Appeten
tias ali
eno rã.*

Apparnerunt Moyses & Elias cum Christo gloriosi in Thabore: *Visi in maiestate.* Cur gloria & maiestate illa Christus perfudit & ornavit Moysen & Eliam, & nõ suos tres Apostolos? Quia voluit in Apostolis amorem seu aviditatem gloriæ accendere: & sic accensa non foret talis aviditas, si Apostoli fruentes gloria tamquã propria, illam non vidissent in alijs, & cogitasset tamquã alienam; etiã caelestis gloria pluris fit cogitata tamquam aliena, quam possessa tamquam propria. Somniavit Joseph se à sole, luna, & stellis adorari: indignantur parentes, & dicunt: *Nunquid Rex noster eris?* Cur sic æstimant bona illa Josephi, quæ tandem bona somniata sunt? Quia sunt bona conspecta in alio, & bona aliena etiam somniata excitant cupiditatem hominum, ut ea sibi desiderent.

Nihil

*Possessio
rerum
poraliu
parvis
scienda.*

*Matth.
26.*

Nihili faciunt homines felicitatè propriam, & faciunt plurimi alienam: quia cù felicitas hujus mundi dolosa admodum sit, illius desideriu excæcat, & possessio fraudem detegit. Ex cupiditate Judas suum vendidit magistrum, & ubi primũ recepit, statim à se abiecit pecuniam: *Proiecit triginta argenteos.* Antea pecunia aviditas eũ decipiebat, postea ejusdem possessio dolu aperuit, simulque illi manifestavit quidquid antea appetebat, nihil omninò esse, proindeque possessione indignum. Similiter populo Hebræo cùm possessio indicaret se frui caelesti manna, vehementer appetijte vilissimas escas Ægypti, nõ tam quia vellet, quã ut murmuraret: nam ingratus de maximo beneficio detrahit, & etiam de ipso Deo murmurat, ne se fateatur debitor em.

CAPUT IX.

Fatetur Deo Moyses suos humeros ingrati esse impares populi regimini.

§. PRIMUS.

Summum onus, est regere ingratos.

*Regimini
diffi
cultas.*

99 **A**udivit Moyses populi sui querimoniam, & hæc illi tam injusta, & infama visa est, ut omninò spem abjiceret, fore ut populo illi à tanta nequitia revocato sanam mentè injiceret: nam ingrato querulo nihil fit, satis ideoque Moyses deprehensa palam veritate certus, obfirmatoque animo Deu pre-

catur, ut se tam duro regendi populi onere levet, vel saltem interficiat, quasi minus sentiret mori, quã gubernare gentè ingratam: *Non possum solus sustinere hunc populum, quia gravis est mihi; sin aliter tibi videatur, obsecro, ut interficias me, & inveniam gratiam in oculis tuis.* Digna lanè animadvertione est hujusmodi Moysis impatientia. Sustinet ille tot populi murmurationes, & rebelliones, in proprijs ipsius Moysis honoris detrimentum, & non dissimulat querelas, quas sudit populus fatidiciens manna? Non: quia cum vidisset populum appetentem vilissimas Ægypti escas, quas comederat in servitute, & respicientem caeleste edulium, quod cù libertate edebat, insanabilem credidit hujusmodi rebellionem, quasi videret populum suæ ingratitude captivũ. Erat manna figura Eucharistici Sacramenti: & huic tanto Sacramento bona terrena præferre ingratitude talis est, quam nec sustinet vir tam lenis & mansuetus ut Moyses: longè melius mori est, quã videre tale deliramentum. Optavit Moyses affectus dolore potiùs subire mortè, quã pati ingratitude: & talis dolor fuit laudabilis: qui enim tolerat sine sensu dolores, nihil meretur: imò qui omnia tolerat, vel dissimulat, non videtur Princeps: quia ut sic Principatum vertit in servitutem. Habetur in 8. Pagina per mortem Samsonis mansisse Hebræam rem publicam sine Principe à quo regeretur: *In diebus illis non erat Rex in Israel.* Jud. 17.

Num. 11.

*Ingrati
tudo quã
do in sa
nabilis.*

*Prin
cipu an
qui om
nia disti
mulat.*

H E

Et tamen Heli successit in principatu Samsoni, & rempublicam annis quadraginta administravit. Merito tamen denegatum est illi nomen Principis regētis: quia gubernavit quin puniret, omnia tolerans sine ullo sensu doloris: qui autem sic gubernat, tyrannus est potius, quam legitimus Princeps: nec minor tyrannis est omnia crimina condonare, quam omnia punire: omnia namque punire est tyrannis crudelium, omnia dissimulare est tyrannis remissiorum: supplicium coeret malos, remissio damnat bonos.

Tyrannus est qui nihil pavit, & quomodo puniat.

Regimē omni gravē.

Num. 11.

99 Postulat Moyses uxorem à Deo asseffores, & comites Hebræi regiminis: & miror sic postulantem, cum Deus delegerit gubernatorem unicū Moyse, ob singularem ipsius probitatem, & prudentiam: *Non possum solus sustinere hunc populum, quia gravis est mihi.* Diserte tamen efflagitavit à Deo socios regiminis: quia in uno homine dari nequeunt humeri pares oneri regiminis populi ingrati, & murmuratoris. Christus Dei filius ubi primū in cruce regnare cepit inter murmuratores, & ingratos, caput inclinavit: *Inclinato capite tradidit spiritum.*

Joan. 19.

1. Reg. 13.

Saulem elegit Deus in Regē populi Hebræi, quia procero corpore excedebat reliquos homines Israelitas ab humero sursum. *Altior fuit univ. so. populo ab humero, & suo sursum.* In quo non obscure significavit humeros validos requiri pro sustinendo onere regēdi ingratos. Pollicitus Deus per Isaiam dare regnū Davidis, ejus

filio, sic ait: *Dabo clavem David super humerum ejus.* Per clavem hoc loco intelligitur gubernatio iuxta id quod Christus dixit Petro, quando illi gubernationem Ecclesiæ promisit: *Tibi dabo claves:* cur igitur non promittit clavem tradendam manibus, vel appendendam cingulo, sed imponendam humeris? Ut significaret imperium, quo gens ingrata, qualis populus Hebræus regendus erat, onus esse ita grande & grave; ut pro eo sustinendo, non sufficiat quæcumque fortitudo, sed ea sola quæ datur in humeris.

Consilia viros adhibeat Princeps.

100 Postulavit Moyses socios asseffores regiminis, ut morderetur populum ingratum: ite quia dari nequit Princeps adeo sapiens & prudens, qui se solo, sine ullis ministris & cōsiliarijs populum suum recte administrare possit. Darius sibi adjunctū habuit Danielelem, Pharaō Josephū, David Joab, & Salomō Zabud. Imò supremus Imperator, & rerū conditor Deus cum sit totius sapientiæ fons & origo, utitur suis hierarchijs superioribus ad illustrandas inferiores, & his ad gubernationem hominum; & ipse cum natura, unus sit, ad gubernandū trinus est. Non accepit Moyses regimē, nec liberatoris titulū, donec ei promissit Deus daturum Aaronem regiminis socium, & adjunctum: tūc accepit & parit: antea diffidebat sibi, postea societati Aaronis ita confusus est, ut in eo maiorem spem figeret, quam in virga, sibi habes persuasum, fore ut re-

gret

tius gubernaret uno Aarone sociatus, quam virga prodigiosus.

Societas in regimine mors est, & non toleratur Num. 11.

101 Verum si Moyses precatur à Deo socios in regimine, cur in eadem oratione mortem petit: *Obsecro ut interficias me?* Quia habere socios in regimine, etiam ingratorum adeo durum est, ut morti æquiparetur. Societatem nescit, oditque imperium, nec maiestas dividi patitur. Omne pretiosum esse debet rarum, & singulare. Quod regimen unitantum impenditur, honor est; quod pluribus, mors reputatur.

Num. 29.

Ubi primū Eleazarum conspexit populus ornatum sacerdotilibus sui parentis Aaronis, luxit ut mortuum, sibi persuadens vitā carere cum qui in regimine pontificatus socium admiserit. Omnibus societas in periculo, & amori, in imperio, odio est. Dominatio exigit unitatem. Cum separatione manus dextræ & sinistræ postulavit uxor Zebedæi à Christo gubernationem caelestem suis duobus filiis: *Unus ad dexteram tuam, & unus ad sinistram in regno tuo.* Cur ambobus, uti fratribus, vel solam dexteram, vel solam sinistram non postulavit? Quia intellexit eos in regimine socios nō posse vivere, & gaudere: fecus, si regerēt separati. Oblit se in Thabore Petrus ad fabricandum tria tabernacula, unum Christo, duo Moyse & Elie: *Faciamus hic tria tabernacula, tibi unum, Moyse unum, & Elie unum.* Cur tabernaculum unum non reciperet duos, Moysen ac Eliam? Quia visi fuerunt magnifi-

Matth. 26.

Luc. 9.

ci, & tamquam Principes. *Visi in maiestate.* Maiestas in throno non patitur consortium.

102 Quod Moyses postularit comites ad gubernandum gentem ingratham, jam vidimus rationi consonū: quod tamen innuat esse minus malum mori, quā regere ingratos, videtur nimia exaggeratio: *Obsecro ut interficias me.* Scimus enim homines æquē afficere regimē, atque detestari mortē. Nihilominus solida nixus ratione locutus est: siquidem nihil gubernator reperit in ingratibus præter querimonias, detractiones, prodiciones, falsitates: illas Moyses expertus est in populo, & suis fratribus, David in filiis, Christus in discipulis. Addo gubernantem homines, gubernare ingratos, & sic vitam degere æqualem multiplicatis mortibus. Fatebatur Themistocles malle se duci ad sepulturam, quam ire ad senatum: quia in senatu, scilicet regimine vita cum labore transigitur; in sepultura mors cū quiete perleverat.

Gubernatio morte ipsa durius.

Cathedra & sepulchrum recurrunt. Joan. 21.

Ubi primū Christus sua Ecclesiæ regimen comisit Petro, statim illi prædixit mortem, quam pro Dei gloria erat subiturus: *Alius cinget te, & ducet quō tu non vis: hoc autem dicebat significans quā morte esset clarificaturus Deum.* Quid tiara, & purpura Pontificia cum ferali amiculo, & cathedra cum sepulchro, ut Christus faciens mentionem de uno, in memoriam revocet aliud? Voluit Christus ut Petrus recte perciperet regiminis onera, & sic intelli-

H 2

geret

geret esse idem regere, atque mori. Discipulos suos misit Christus per orbem tanquam oves inter lupos: *Ecce ego mitto vos tanquam oves in medio luporum.* Et tamen non legimus excussisse ab illis metum tam difficilis aggressionis. Discipulis ipsidem manifestat eos ab Aeterno Parente Reges esse constitutendos, & prius nititur timorem ab illis depellere: *Nolite timere pessillus grex, quia complachit Pater vestro dare vobis regnum.* Non ab illis inter laposituris, sed regnaturis metum excutit: quia maius subit periculum quis inter purpuras, quam inter feras. Non moriuntur Reges tam aegrotantes, quam regnantes. Moriebat ur Saul innoxius hastae tuae: *Saul incumbebat super hastam.* Nam hasta fuit loco sceptri Regibus Israelis: & voluit Deus significare esse in sceptris quid lethiferum, quod occidit Reges. Causa mortis, quam Christo intulit Pilatus, fuit, quia erat Rex: *Erat causa scripta: Iesus Nazarenus Rex.* Scepterum Christi, nempe crux, fuit gladius, quo vita illius fuit erepta: qui enim arripit scepterum ad regnandum, dextringit gladium ad se percutiendum.

103 Probata jam haec veritas firmetur iterum, & imprimis eodem Filio Dei Querebant Iudaei Christum, ut eum interficerent, & Dominus sit illis obvius: *Quem quaeritis? ego sum.* Querebant, ut facerent Regem, & Dominus subterfugiens se recepit in montem: *Fugit iterum in montem.* Cur ad mortem se exhibet, & ad reg-

Matth.
10.

Timor
regenti.
Matth.
10.

1. Reg.
24.

Marc.
15.

Mors in
regni-
ne.

Joan. 19.

Joan. 6.

num se abscondit? Quia regnare est degere vitam mille necibus aequipollentem. Quando ille duo discipuli fratres petierunt à Christo loca praecipua in suo regno, Dominus illis obtulit calicem suae mortis: *Potestis bibere calicem, quem ego bibiturus sum?* Petunt regimen, & impetrant mortem, votis quidem, sed non petitioni dissonam: mortem enim sibi quaerit, qui affectat, & procurat regnum. Sine hoc durissimo onere neque datur thronus, neque Rex: quia ne membra politici corporis pereant, caput in omne discrimen adducitur. Rex optimus ad servandum à letho subditos, non vreatur profuso sanguine occumbere. Haec fuit in Christo Rege excellentia, quae à Joanne magno opere commendatur: *Primogenitus mortuorum, & Princeps Regum terrae laevi nos in sanguine suo.* Vocavit Regem, imò Principem Regum, quod nos vassallos suos proprio sanguine laverat, & propria morte ab aeterna morte eripuerat.

Matth.
20.

Rex pro
subditis
occum-
bens.
Apostol.

Princi-
patus est
servitute
splendi-
da.

Matth.
21.

104 Nec decipiantur mortales obsecrati ambitione imperij; quia hoc non tam est onus, quam servitus. Rex Antigonus filio suo Principi suadebat, ne deceptus putaret regnum esse aliud, quam splendidam servitutem; & quidem iudicio centurionis Romani dominium erat subiectio; siquidem declarando se Principem, recognovit se subditum: *Nam & ego homo sum sub potestate constitutus.* Quando Pharao constituit Iosephum Principem, & gu-

& gubernatorem Aegypti, catenam auream illius collo iniecit: *Et collo torquem auream circum posuit.* Quid in tali opportunitate insignitum collo appensum? Quamvis aurea materia honorem, forma collaris ligantis, & constringentis designat subjectionem, & servitutem. Christum appellavit Ilaías Agnum Imperatorem: *Mitte Agnum dominatorem terrae.* Apostolus dixit servum factum: *Formam servi accipiens.* Quod valde cohaeret cum verbis ejusdem Domini: *Non veni ministrari, sed ministrare.* Quid? Dominus est, Imperator est, & servus? Ita: quia nemo plus servit, quam qui plus imperat: in idem recidit capere imperium, & subire servitutem: siquidem imperans non tam proprio, quam alieno subditorum commodo inservire debet.

Gen. 41.

Isai. 16.

Ad
Phil. 1.

Matth.
20.

Regimen
fugien-
dum.

Gen. 9.

105 Si gubernatio est onus, & servitus, cur qui sic oneratus & serviens bene gubernat, pro gratificatione non in honore & pupillis omnium est? Quia recte imperans hominibus, servit ingratis. Post universale diluvium nemo aequè meruit mundi imperium, ac Noëmus: cur Deus Noëmum tanquam iustum elegerit promudi cōservatione, & Noëmus ipse elegit potius aratrum, quam scepterum: *Capit Noë vir agricola exercere terram?* Quia terra illi paritura erat fructus ad sustentandam vitam, gubernatio dolores ad accelerandam mortem: qui enim regit homines, servit ingratis. Jacob plus dilexit Iosephum, quam reliquos filios, &

tamen detulit sceptrum Judae, & non Iosepho, ne huius offenderet amorem, illi injungendo durissimum onus gubernandi gentem ingrati, seu Hebraeam. Si tamen regimen mors est & servitute, cur homines haec mala ita appetunt, & ambiunt, ut pro his obtinendis pene exanimetur? Quia cum ambitio hominis fuerit causa peccati, radixque proinde scelerum omnium, nāsit pro durissimo, ac perenni supplicio homines esse ambitiosos: & adeo ambitiosos, quod cum sit minus malum mori, quam gubernare ingratos, omnes ambiunt etiam ingratos gubernare.

§. SECUNDUS.

Qui detrectat regimen ipso regimine dignissimus est.

106 Non annuit Deus Moy si principatum detrectanti & renuntianti: qui enim adeo animosus est, ut recuset imperium, dignissimus imperio est, & de regimine optimè meritis: dignitates insequi debent fugientes, & non offerri querentibus: eas quaerere, ambitio est; fugere, magnanimitas. Seniores qui assistebant Agno, auferentes decapitibus coronas mittebant ante thronum: & tunc dixit Joannes suas esse: *Mittebant coronas suas ante thronum.* Et merito: quia quando à se projiciebant coronas, eas magis tenebant, faciebantque proprias. Deus non contulit dominatum super Pharaonē, *Constituo te Deum*

Imperio
dignissi-
mus, qui
illud ren-
cusat.

Apostol.

Regimen
detrec-
tandum.
Exod. 7.

Ad Honor non quaesitum sed oblatum magnifici Gen. 49.

Pharaonis, Aaroni, cum esset senior, sed Moyse juniori fratri: quia Moyses despexerat Pharaonis domum, & dominatum: Moyses grandis factus negavit se esse filium filiae Pharaonis. Idcirco imperium meritis est, & obtinuit, quod despexerat. Honor enim intar est umbra, quae insequentem fugit, & fugientem insequitur. Antequam Jacobus moribundus benedixisset Josepho, commemoravit illi benedictionem, quam a Deo acceperat: Deus omnipotens apparuit mihi in Luz, quae est inter Chanaan, benedixitque mihi. Meminit de benedictione, qua ipsi Deus impenderat, & benedictionem sibi ab Isaac parente collatam tacet? Ita: nam benedictio, quam Deus dederat Jacobo, illi quaesivit. Deo apparuit & offerente: Deus omnipotens apparuit mihi in Luz. Benedictio, quam impedit Isaac Jacobo, fuit quaesita & procurata industria & dolo ipsius Jacobi: Venit germanus tuus fraudulenter, & accepit benedictionem tuam. Erat benedictio, maioratus quidam annexus sacerdotio, proindeque dignitas praecipua inter veteres Patriarchas: & ideo revivum non fuit meminisse de honore qui fuerat quaesitus, sed de honore qui fuerat oblatum. Honor enim quaerere debet personam, persona honorem.

Honore fugit qui illo dignus est. 1. Reg. 13.

Sauli obtulerat Samuel coronam Israelis, & ille non solum se abscondit: Ecce absconditus est domi; sed etiam inventus se coronam indignum confessus est. Numquid non filius Lemini ego sum de mi-

nima tribu Israel? Opportunitate alia Samuel eidem Sauli intimavit ex praescripto Dei privationem coronae: & Saul quando se peccatorem recognoscere, & abjicere debuerat, instanter petijt a Propheta, ut se honoraret, & coram regni senioribus maiorem cultum deferret: Nunc honora me coram senioribus populi mei. Notabilis actio-num disparitas! quando Samuel quaerit Saulen, ut illi sceptrum & coronam porrigat, Saul fugit, absconditur, seque fatetur regno indignum: quando merebatur regium honorem, erat Saul temperatus; quando non merebatur, ambitiosus; ideo quando dignus, subterfugit; quando indignus, procurat: est perfectio humilitatis, subterfugere; est vitium ambitionis, procurare; nam apud probos minima imperij, virtutis est maxima ratio; & ideo qui detrahant regimen, ipso regimine dignissimi sunt.

1. Reg. 11.

§. TERTIUS.

Regimen ingratorum plus quam omnes indiget consilio.

107 Injunctus Deus Moyse, ut eligeret septuaginta consiliarios de populo, qui essent sapientes & experti, quasi tales plurimam illi opem essent laturi pro sustinendo regiminis pondere: Coegrega mihi septuaginta viros, quos tu nosti, quod senes populi sint ac magistri. Notabilis Dei praecipientis ordinatio? Promittit Moyse, & Aaroni propriam assistentiam in regimine

Consilia regni in regimine. Num. 11.

Exod. 4.

regimine populi: Et ego ero in ore tuo, & in ore illius: & ostendam vobis quid agere debeatis. Et praecipit adhibendos consiliarios? Ad quid humanum & fallibile consilium, ubi Divina sapientia affectrix erat? Ex causa duplici praecipit Deus adhiberi consiliarios. Prima: ut frequens murmuratio populi per multos dispersita, minus laederet Moysen, & ex hac radice magis levatus maneret; nam qui de omnibus murmurat, nullum offendit: quia nemo illi fidem adhibet. Secunda: ut ita justificaret regimen consiliarijs, quod nulla esset causa murmurandi detractoribus; nam administratio qua nititur consilio, etiam claudit os detractorum; quia omnis gubernatio (ut docet Rex sapiens) consilio

Prov. 11.

Joan. 6.

Ador. 1.

Consilium persuasivum.

optime probatur: Qui agunt omnia cum consilio, reguntur sapientia. Christus infinita, & infallibilis sapientia adhibuit Philippum consiliarium in deserto, ut multitudinis esurientis cibo aliquo famem depelleret. Petrus magister ac Princeps Ecclesiae Spiritu Sancto illustratus vocavit Apostolos, ut de eorum consilio, ac suffragijs in locum proditoris Judae Apostolum aliquem sufficeret. Josue, qui cum Deo res omnes suas gerendas communicabat, expectans, & accipiens omnes directiones & ordines ad expeditionem Hay, tamen audiebat duces seniores, quos habebat ad latus. Quia etiam Deus vult suum regimen probari, & justificari consilio. Prudens consilium quaerit, ignorans & fatuus despicit: ille

Gen. 11.

1. Reg. 11.

Dent. 33.

alieno servatur consilio, hic suaperit superbia. Consilio mundum Deus fabricatus est: sic exponit interpretes illud, Faciamus bonum. Ita se gessit Deus, ac si consilium caperet, ut nos hoc edoceret, gubernare cum consilio esse Deum imitari, & non errare in regimine.

108 Non exhorruit David Absalonis arma, & petijt a Deo, ut consilia Achitophelis confunderet: Infatua, queso Domine, consilium Achitophel. Quia ubi absit consilium, timor omnis abesse debet: verum ubi vigent sana maturaque consilia, arma sunt potentiora. Josue miserat sub potestate, diviseratque promissionis terram, antequam populi hereditatem, & tamen haec Moyse adscribitur hereditas: Legem praecipit Moyses, hereditatem multitudinis. Cum enim Moyses multis consilijs plurimum juvaret ad obtinendum quicquid Josue armis subegit, sacer Textus judicavit hereditatem plus debere consilijs, quam laboribus. Non est apud Principes, & magistratus potior justificatio, ut linguas detractorum eludant, neque accommodatius medium ut in regimine errores declinent, quam nihil sine consilio statuere: nam qui cum consilio aliorum gubernat, etiam si erret, prudenter agit: qui sine consilio, semper errat, etiam si ad veritatis scopum collimet: quia temere & imprudenter operatur: ille enim, & non hic medijs accommodis utitur ad assequendam veritatem, Regnati & imperanti Agno assidebant veluti

1. Reg. 11. Consilium est potentius armis.

veluti consilij regij viginti quatuor seniores : Et super thronos viginti quatuor seniores sedentes. Cur viginti quatuor seniores, nec minus? Ut ostenderet Regem nullum debere sine consilio tempus transigere : viginti quatuor sunt diei naturalis horæ, totidem illis respondeant consilij, ut nulla sine consilio elabatur.

109 Aequissimum decretum Dei fuit iustificare gubernationem Moysis adjunctis consiliarij; quia consilio probatur regimen. Si verò illi injunxit quod adhiberet sapientes, & expertos: Senes populi sunt, ac magistri: cur non adjunxit, quod essent boni publici zelo ducti, siquidem talis zelus optimi regiminis anima est? Imprimis exegit in consiliarijs sapientiam & experientiam, ex quibus qualitatibus componitur prudentia, quæ universo proboregimini alimētum præbet. Deliquit Adamus, & quando Deus illum ob peccatum conabatur destruire, se quasi opponens Filius dixit: *Ego feci, ego feram*. Id est, sustentabo. Cur qui fecit, promittit conservationem? Filio in divinis peculiariter adscribitur sapientia & prudentia, est enim verbum mentis actus: quod igitur facit ratio, sola prudentia sustentat.

Non exegit zelum, nec de illo meminit Deus, quia totum sibi reservavit, ut pote bono regimini omnino necessarium, & hominum opinionibus valde dolosum: nam frequenter apparet zelus id, quod re vera ambitio est. Zelum

Zelus ad bonum regimen necessarius.

Isai. 49.

Zelus ad bonum regimen necessarius.

Deus sibi reservatum indicavit Moysi, quando promisit se illum spiritum distributurum in omnes consiliarios: *Auseram de spiritu tuo, et daboque eis.* Cum verò Moysis spiritus zelo foret plenus, idem in omnibus consiliarijs mansit zelus, & unione unus, idemque spiritus: parum enim referebat plurimos esse gubernatores, si in regimine nec unionem, nec uniformitatem servassent. Quatuor animalia illa mystica Ezechielis cum essent quatuor spiritus, uno eodemque dirigebatur: & cum viderentur regredi (ait sacerdos) textus semper progrediebatur: *Ubi erat impetus spiritus, illuc gradiebantur, nec revertentur cum ambularent.* Quando unus idemque probus spiritus in multis gubernatoribus, & consiliariis est, quamvis res videantur regredi, notos facient progressus. Quando personæ tres Divinæ considerantur ad intra, seu in ordine ad ipsum Deum, non uniuntur in operationibus, quas Theologi vocant notionales, quando considerantur ad extra, seu in ordine ad creaturas, statim omnes tres Personæ in operando ita uniuntur, ut eadem actione creent, conservent, & orbem administrarent. Duo tandem in hac natura velle monitos eos qui gubernant: alterum, agere omnia cum consilio, ut regantur sapientia: alterum, omnia naturæ opera conservari reciproca unione, ita ut hac deficiente, illa deficiant: nam etiam concordia sustinet Deus suam totam monarchiam caelestem:

Nam. 11. Unio in regimine.

Ezech. 4. Concordia in regimine.

cem: Potestas & terror apud Deum est (inquit Job) qui facit concordiam in sublimibus suis. Et ideo qui consilio ac concordia admittunt, etiam ingratorum murmurationes infrangunt.

S. QUARTUS.

Appetitus proprius ingratus punit.

110 Formato jam novo regimine satisfecit Deus appetentiæ populi, implendo castra coturnicibus, ut appetitus ipse foret illi pro supplicio. Nam solet aliquando nos Deus punire rebus ipsis, quas appetimus. Invitati à Domino ad cœnam Evangelicam, renuerunt, & Dominus hanc inurbanitatem punivit ipsius convivij & epularum destitutione: *Dico autem vobis, quod nemo virorum illorum, qui vocati sunt, gustabit cœnam meam.* Illi nil aliud magis appetebant, quam non gustare talem cœnam, siquidem ad illam noluerunt ire: & tamen ipsa illius privatione puniti sunt: quia nullum durius est supplicium, quam prævi appetitus satiatio. Rixosus & iracundus invenit sui delicti poenam in appetitu vindictæ, superbus in ambitione honoris, avarus in cupiditate divitiarum, lascivus in oppigneratione affectionis. Quam appetens successione Rachel postulabat filios è Jacobo, tam ardens desiderio, ut dicere se vitam privandam illorum defectu: *Damini liberos, alioquin moriar.* Habuit Josephum & Benjaminum, & statim mortua est. Im-

Gen. 29.

65

plevit desiderium, & simul annos vitæ: *Mortua est ergo Rachel.* Divina providentia dispositum est, ut secum asserat poenam humanus appetitus. Nam immanis ingratitude est in homine sequi proprium appetitum: ratio est: quia Deo condecoranti hominē libero arbitrio, ut apud ipsum mereri posset, & conferenti mentem, ut bonum agnosceret, & malum declinaret, ingratus adeo est, ut agnoscens bonum, sequatur suum appetitum, amplectendo malum; & ideo ipsomet appetito punitur homo.

Id experimento infelici multi de populo hac opportunità ceterunt: Deus enim eos extinxit ac sepelivit eo loco, ubi illi extinxerunt, vel potius satiaverunt suos pravos appetitus. Et huic loco, Deo jubente, impositum est nomen, *Sepulchrum concupiscentiæ.* Ut intelligerent homines se propria voluntate in eadem formare sepulchrum.

Ad turpem lectulum myrrha & aloë delibutum invitabat olim quædam foemina peccatrix: *Assepsi cubile meum myrrha, & aloë, & cinnamomo.* Ad prophanas voluptates invitavit, & simul declarat mortuorum unguento aspersum esse cubile ac lectum: nam alio simili unguento unxit Josephus Christum sepulchro mandandū: *Ferens mixturam myrrhæ, & aloë, quasi libras centum.* Præter intentionem edocuit coincidere inter se locum mortis & concupiscentiam carnis: idem esse quæreturpem voluptatem, ac parare

Gen. 35.

Joan. 19.

I sibi

sibi sepulchrum. Nullum vita & anima sortitur hostem inferiore. Hic Alexandrum honore, Holofernem capite, & Balthasarem vitam spoliavit.

Verum cur Deus ingratos detractores sepelit in sua concupiscentia? Quia detractor ingratus semper ignorat beneficium quod recipit, quando non fatiatur ejus appetitus, & hic quavis videatur cessare in sepulchro, hic adhuc non fatiatur, quia murmurator vivus detrahit, & sepultus appetit. Sepultus erat populus in sua ingratitude, & adhuc appetebat cepas Ægyptiacas, quando frucebatur caelesti manna. Ideo ob tam stupendam ingratitude reclusit Moyses regimen, judicans minus malum esse mori, quam getem ingratorum gubernare.

CAPUT X.

Ingratitudo livida seu invidiosa reddidit Mariam & Aaronem murmuratores.

S. PRIMUS.

Supplicium invidiosi est aliena gloria.

Ingratitudo malum cōtagiosum est, siquidem infecit Mariam & Aaronem, ut detraheret Moysi, quin recordarentur debitorum, quibus illi obstricti erant: nam qui plus debet, minus recordatur, & plus murmurat. Locuta est Maria & Aaron contra Moysen. Videbant illum multum à Deo fautum & honora-

Invidia est lux supplicij Num. 12.

tum, & illius uxorem Æthiopsiam in honore precipuo apud populum, ideò non tulerunt excellentiam fratris, sed ita cōquesti sunt alienum favorem, ac si propria vita spoliarentur: nam idem est quosdam erigere, atque occidere reliquos. Exaltavit Moyses in deserto serpentes, & confectum reliqui serpentes interierunt: unius exaltatio fuit gladius, qui extinxit vitam aliorum. Nullum acerbius tormentum est invidio, quam aliena gloria. Fatetur Paulus sibi tamquam cruci mundum affixum esse: *Mibi mundus crucifixus est.* Cur sic cruci affixus mundus? Quia Paulus vivit gloriosus, seu in gloria crucis: *Abstine mihi gloriari nisi in cruce.* Valdè affimilis est invidia ophthalmiæ morbo oculorum, qui offenditur luce, & rebus splendidis, ita ut eò plus crescat in oculis cæcitas, quò plus augetur in sole splendor. Agritudo est adeò sæva, ut nec parcat fratribus: occidit Abel, vendidit Josephum, detraxit Moysi. Malum est adeò tabiferum ac venenosum, ut naturam induat viperæ, quæ sicut matris rumpit ventrem, ut na scatur; sic invidia lividi rumpit ac torquet mentem, quando nascitur.

112 His præhabitis: tria sunt consideranda in Mariæ & Aaronis ingratitude livida seu invidiosa. Primum, quòd invidia adeò cæca est, ut malit propriam gloriam minui, quam augeri alienam. Secundum, quòd cum valdè appetens lucri sit, adeò delirat, ut nesciat esse quæstiosa, etiam quan-

Invidia tormentum alienæ gloriæ. Ad Gal. 6.

Gen. 37.

Bene alieno plus dolet invidus, quam malo proprio. Luc. 19.

Invidus rejicit propriam gloriam, ne augetur in aliena. Gen. 37.

do magis inhumana. Tertium, quòd invidiæ tenebræ insectantur semper lucis splendores. Probatur primum: quia cum certum sit, quòd respectu Moysis consequentur Maria & Aaron favorem Dei, ideò minuendo detractio opinionem Moysi, minuunt proprium favorem: sed adeò cæca est invidia, ut malit propriam gloriam minui, quam augeri alienam. Somniavit Josephus se adorari à fratribus suis tamquam stellis, & statim per illos Ismaelitis venditus est: *Vendiderunt eum Ismaelitis.* Cur inciderant in tale deliramentum, si illi juxta somnium fulgere debuerant tamquam stellæ? Quia intellexerunt Josephum fore ut splenderet tamquam sol, & ideò recusarunt fulgorem stellarum ut potò inferiorem, eligentes vivere sine ulla luce, & in obscuro potius, quam videre Josephum fratrem magis gloriosum, & tamquam solem se ipsis stellis fulgentiorem: invidus enim plus dolet augmento alieno, quam detrimento proprio.

Enixè postulat dives avarus ab Abrahamo, ut mittat Lazarum in infernum, quò ipsum gutta frigida aquæ levet ab incendio gehennali: *Mitte Lazarum.* Si dives ille infelix mitigationem incendiij solum expetit, cur potius Lazarum mittendum in infernum, quam se portandum in sinum Abrahamæ postulat? Quia Lazarus per missionem in infernum collocabatur in loco tormentorum; dives ipse per portationem in sinum Abrahamæ collocabatur in loco

quietis, & ille maiori invidiæ incendio ardens, potius volebat infelicitatem propriam, quam felicitatem alienam. Ploravit David quando certò cognovit Sauldem regnaturum: *Levavit vocem suam, & flevit: nunc scio verè quòd regnaturus sis.* Prædicit Samuel Sauli ipsi, & ejus filios esse brevi morituros: *Cras tu & filij tui mecum eritis.* Nec legitimus Saulem plorasse hoc tristissimo nuntio: Cur igitur non plorat certus de propria morte, & plorat certus de regno Davidis? Quia Saul invidiæ tabescens magis ægrè ferebat felicitatem alienam, quam infelicitatem propriam: nam infelicitas propria corpus, felicitas aliena vulnerebat animam.

113 Secundum ostenditur: quia murmuratio invidiosa Mariæ, & Aaronis multo magis offendebat illos, quam fratrem suum Moysen: tū quia detractio infamæ & abjecti vitiū est: tum quia detrahebant fratri suo Moysi, de quo summus cōditor dicebat: *At non talis servus meus Moyses, qui in omni domo mea fidelissimus est.* Et ideò murmurare de fratre suo, erat de se ipsis murmurare, & etiam de ipso Deo; sed invidus ingratus adeò delirat, ut nesciat esse quæstiosus, etiam quando magis inhumana. Promisit Herodes dimidium regni sui filia Herodiadis in præmium cujusdam salationis. Dignum præmium tali ministerio: & quidem regnatorum terrena adeò mobilia sunt, ut rectè dari possint in præmiū mobilitatis in saltando. Suavit mater

1. Reg. 22.
1. Reg. 24.

Invidus præfert lucro proprio malum alienum.

Marc. 5.

filia, ut peteret caput Baptista: & hujus caput maluit, quam regni dimidium: elegit potius homicida esse, quam Regina. Nam regnare erat bonum proprium, occidere erat malum alienum: quicumque flagrat invidia, præfert bono proprio malum alienum. Decevit Balthasar vitam spoliandos multos ac præcipuos sui imperij sapientes: rex enim idiota subditos odit difertos, ac eruditos. Omnes tamen evadere periculum Danielis favore & industria: hi omnes postea conspirantes contra Prophetam decreverunt illum intrare in lacu leonum. Non miror eos beneficii oblitos: nam beneficium in corde ingrati parit obliviones, tamquam fructus præcipuos. Solum miror quod non vereantur aliam occasionem, qua egeant gratia & favore Danielis ad iram Regis placandam. Causam innuit sacer Textus: *Porro Daniel superabat omnes.* Excedebat omnes Danielum magnitudine & maturitate iudicij, tum profunditate scientia, & ideo ardentes invidia malebant carere Danielis protectione, quam pati illius excellentiam.

Dan. 6.

Invidia
lucem
odit &
persequitur.

114. Tertium patet ex eo. Splendebat Moyses inter alios, quia ex consortio Dei vultus illius instar solis fulgebat: & ideo co Maria & Aaron de illo murmurabant, & reliqui Hebræi ex invidia ceperunt eum insectari, non tam quia Deo & virtute plenus in se tol erat, sed quia fulgēs irradiabat: nam lucēs semper patuere invidiæ, & insectationibus.

Infortuniū est, quod ab ipso nascentis mundi exordio illas comitatur: tam enim longo tempore inter lucis splendores, & invidiæ tenebras bellum geritur. Attoniti Angeli dicebant se videre sanctam animam castris armatam ac terribilem, quando circumfusam splendoribus: *Quæ est ista, quæ progreditur tamquam aurora conjurgens: pulchra ut luna, electa ut sol, terribilis ut castrorum acies ordinata.* Idem non legimus dixisse quando viderunt eandem animam ascendente per desertum virtutibus præditam, ac locupletem: *Quæ est ista, quæ ascendit per desertum sicut virgula sumi ex aromatibus myrrhæ, & thuris?* Cur Angeli non demurrantur, nec vident castris armatam, quando ascendit per desertum, sed quando splendoribus irradiat? Quia invidia non odit tantum virtutes, quantum lucēs invidus non tam solet insectari virtutibus præditum, quam splendoribus fulgentem. Cœpisti fulgere instar lunæ vel solis, arma te & præpara contra insectationes. Servator Christus appellavit suos discipulos lucem, & simul civitatem positam supra montem, quasi vallo & muro ipsius montis circumseptam, & munitam: *Pos estis lux mundi. Non potest civitas abscondi supra montem posita.* Qui enim eodem devenit, ut tanquam lux fulgeat, ne invidiæ ictibus & expugnationibus extingatur, & corrumpatur, sic civitas naturæ situ & arte munita. Nescio quò fato lux, cum sit inter omnes res creatas pulcherrima, ad mensuram gratiæ ac venul-

Cant. 3.

Cant. 3.

Lux

munitum

persequitur

invidia.

Matth.

1.

venustatis, patiatu ab invidiis persecutiones. Ubiprimo Simeon Christum declaravit lucem gentium: *Lumen ad revelationem gentium;* statim illi adversitates prædixit: *Ecce posuit est hic in ruinam, & resurrectionem multorum in Israel: & signum, cui contradicetur.*

Luc. 2.

Exod. 4.

Invidia
numquam
potest co
sari.

115. Rogo tamen, si valde expediebat Mariæ & Aaroni fratrem suum Moysen esse gloriosum, Deoque acceptum, cur non tegunt, vel dissimulant invidiam saltem ex convenientia propria? Invidia vitium est, quod latere nequit: reliqua vitia saltem ad tempus latent: invidia ubi primum cor ingreditur, statim foras prodit, & in colore vultus deprehenditur. *Ego loquar de te ad patrem meum* (dicebat Jonathas Davidi) & quodcumque videro nuntiabo tibi. Quasi diceret: Quanvis Saul me ex amicitia suspectum iudicet, ubiprimo laudes Davidis audierit, statim invidia manifesta bit in vultu quidquid in corde latuerit: itaque erotibi nuntius non tam de auditu, quam de visu: quia invidia se statim in conspectum dare solet.

1. Reg. 19.

Secum statuerat Esau se post Isaac parentis sui mortem, occisurum Jacobum, ut sumeret vindictam de injuria crepti sibi maioratus, & vix in corde fratricidium decreverat, quando Rebecca id cognovit: *Dixit in corde suo: occidam fratrem meum, nuntiata sunt hæc Rebecca.* Si in pectore & corde suo tacuit statuerat, quomodo scivit statim Rebecca, præsertim quia non constat id revelatione divina accepisse? Erat malum invidiæ, quod Esau contra gloriam fraternam cœperat, ideo eodem ab intimis cordis penetralibus debuit in vultum ascendere, ibique tanquam in parenti cordis fenestra se prodere. In vultu & oculis cernuntur omnes animæ affectus, sed prior, qui se oculis usurpandum præbet, est invidia. Hæc enim occultati nesciti & quidem quæ sibi non parcat, quomodo parcat alijs?

Cognitio
invidiæ
facilis.

Gen. 27.

116. Duo tandem invidiosos moneo. Primum, quod qui tatebescit invidiam, sordidam exhibet vilitatem. Secundum, quod ex alijs vitij potest capi lucrum aliquid vel falsum, vel apparens; at ex invidia nullum. Quoad primum dignum animadversione est, quod fratris Josephi illi glorioso non ceperunt invidere, quando lucidum instar stellarum cælestium, sed quando deteriores instar manipulorum agræstium, quibus collati fuerant: *Invidebant ergo illi.* Quid? si primo hoc somnio illos invaluit invidia; cur non in somnio secundo? In hoc secundo se considerarunt nobiles, gemero

nerosos instar stellarum tantum distantium à se ipsis primò somnatis, quantum distat à manipulo agri stella firmamenti: quando igitur se viderunt lucidos ac conspicuos, non potuerunt se exhibere invidos: quando autem se intellexerunt rusticos, manipulis agrifibus comparatos, cœperunt egrotare invidia, morbo abjectissimo. Agreste munus distat, inquit Servator Christus, fratri prodigi: *Erat filius ejus senior magro.* Quid referebat ad historiam, fratrem illum seniore detineri rurali exercitio? Se declaravit invidum festi illius convivis, quo frater prodigus fuerat acceptus: & sic expediebat declarari rusticum. Inter se valde coherent invidum, & rusticum, seu villanum esse. Nam invidia vilitas magna est.

117 Magna est invidia vilitas: maxima invidiosi incitias: nam ex alijs vitijs lueri aliquid capi potest, vel falsum, vel apparens; ex invidia nullum: ultor ex vindicta capit satisfactionem injuriæ, superbus assumptione propriam, luxuriosus voluptatem, latro possessionem & usum rei furtivæ: at ex invidia nullum reportatur emolumentum etiam apparens, vel proprium, vel alienum: invidia enim quæ talis nemini nocet nisi ipsam habenti. Omne aliud vitium amat bonum, sive verum, sive apparens, & odit quidquid tali bono adversum: invidia amat malum proximi, & odit proprium bonum. Quodcumque aliud incum-

Invidia vitium est damnosum etiam sibi.

bit conservationi propriæ, & adversariorum destructioni: invidia ut alienum bonum destruat, sibi inferet perniciem. Invidebat Saul Davidi, & quando furoris morbo corripiebatur, nullum aliud habebat levamen præter Davidis citharam, & tamen lancea Davidem trajicere conatus est. Quid ita, si nec Davidis privabatur Saul morbi sui remedio? Hoc ipsum invidiæ genium est, ut parato sibi malo in proprium exitium ruat, dummodo proximum destruat. Pestilentia ardebat Palæstina ob iniquam retentionem aræ Dei. Cur ad vitandam extremam poenam, Deicam non resitunt? Quia ea est invidorum malitia, ut se ipsos potius damnet ad capitale supplicium, quam ad videndum in proximis suis incolumitatem & quietem aliquam.

Verum cur sic amico secedere cœunt invidia & ingratitude, ut omnis invidus sit ingratus, & e contra, omnis ingratus invidus, ut habemus satis comperitum in Maria, & Aarone? Ratio hujusmodi reciproca conjunctionis in eo sita est, quod utriusque hoc vitium ortum habuerit cum homine: ingratitude illum reddidit immemorem, ut pro se toto à Deo condito gratias haberet: invidia illum reddidit ambitiosum, ut insanè aspiraret ad scientiam Divinam. Cum verò humana natura in poenam criminis, manserit ingrata, & invida, sunt homines ex innata propensione ingrati, ne gratificentur bono accepto:

1. Reg. 17.

1. Reg. 4.

Invidia sui ipsi supplicium est.

Num. 12

Deus honorat quos detraher denigrat.

cepto: & invidi, ut alienum bonum averterentur: unde optima ratio est, ut invidiosi aliena puniantur gloria.

S. SECUNDUS.

Princeps qui Deum imitatus fuerit, erit justus in puniendo.

118 Vidimus in Maria & Aarone malitiam invidiæ, quæ in se ipsam adeo sæva est, ut nec propriæ naturæ parcat. Discamus à Deo, qualem sit invidorum supplicium magis aptum, & consonum. Ubiprimus Deus Mariam & Aarone auditur murmurantes, statim accersivit, & coram eis summis laudibus extulit Moysen, illius maxime commendans fidelitatem, & manifestans favores, quos illi impendebat: *At non talis servus meus Moyses, qui in omni domo mea fidelissimus est: ore enim ad os loquor ei.* Coram detractoribus invidis commendavit Moysen, ut illos eadē sua invidia tamquam opportuno supplicio torqueret. Equū etiā est, ut quantum homines detrahendo minuunt de fama justorum, tantum Deus laudando augeat. Tribus in occasionibus, quibus Magdalenæ detractum fuit à sorore Martha, Pharisæo, & discipulis, Christus se opposuit, eamque defendit: ut ostenderet, quando murmuratores justos ac probos denigrant, Deum condecorare. Mariam Deus infecit leprâ, morbo tabifero, supplicio culpæ illi sædissimæ per accidens modo.

119 Non punivit Deus populum, quando suæ Divinæ providentiæ detraxit, & punivit, quando Maria & Aaron detraxerunt Moysi servo suo. Fuit optima politica Regis celestis, quam terreni Reges æmulari debent. Atque enim suam Principes ostendat magnitudinem puniendo injurias suis ministris illatas, ac condonando proprias offensas. Tolt Deus alapam, quam Filio suo unigenito servus vilissimus inflixit: at non dissimulavit eum Jeroboamo volente percutere Prophetam, cum statim olaram manum arcefecerit: *Excarni manus ejus, quam extenderat contra eum.* In dissimulanda propria injuria nos edocuit patientiam, in plectenda illata Prophetæ, docuit Principes sollicitudinem: quia injurias suis illatas ministris ulcisci debent. Maledixit Deus Caino, quando interfecit Abelem: *Maledictus eris super terram.* Et non maledixit, quando deteriores fructus in sacrificium obtulit: nam in occasione offendi proximum, in sacrificio immediatè Deum. In omnibus actionibus David (inquit sacer Textus) justè se gessit, excepta nece Uriæ: *Non declinavit ad dexteram, nec ad sinistram, excepto sermone Uriæ.* Cum multa alia David peccata commiserit, cur Spiritus Sanctus illi tantum impunitat homicidium? Quia in omnibus alijs Deum solum offenderat; at homicidio læsit Dei ministrum: & Deus magis ægrè fert injurias nobis suis ministris, quàm sibi tantum illatas.

Princeps non tantum proprie quam suorum injurias puniat.

1. Reg. 11.

Gen. 4.

1. Reg. 15.

Suppli-
cium s
Deo ius-
tum.
Num.
12.

120 Duo fratres detraxerunt
Moyſi: & Deus, cum ſolum Aa-
ronem increpaverit, Mariam pun-
nivit leprâ: *Maria apparuit candês
lepra quaſi nix.* Si in viro eſt gravi-
or culpa, quæ in foemina non ni-
hil excuſator ob libertatem lin-
guæ: mulierum enim linguæ ſunt
propria illarum arma, & de culpa
aliquantulum minuitur, quando
ſe læſio armis proprijs: cur Aa-
ron fuit ſolum ſugillatus, & non
punitus, præſertim non obſtante
provocatione Mariæ: nam Eva
provocavit Adamum, & uterque
punitus fuit? Quamvis eandem
commiſerint culpam Maria, &
Aaron, tamen gravius deliquit
Maria inductione exempli, quo
prævit murmurando: *Locutaque
eſt Maria & Aaron.* Et æquum eſt,
ut gravius ſit ſupplicium, ubi
culpa prævit: non enim tunc ſo-
la punitur culpa, ſed etiam ex-
emplum culpæ: ſit igitur ſupplicium
exemplare, ubi culpa fuit exem-
plum.

Prælati
ſervato
decoro
punien-
di.
Præla-
tum regat
culpa
ſubditi-
onem.
Exod.
32.

Deus etiam quaſi diſſimulans
lenius punit Aaronem, ne, ſi
cum leprâ iſiceret, videretur
maculare tiaram Pontificiam, &
reprobare electionem: & quidē
in tribunali Divino proclivius
eſt tegere delinquentem, quam
infamare. Deliquit populus Iſ-
raeliticus in adorando idolo, &
Deus occultavit nomen, quan-
do ad Moyſe de rebellionem que-
ſtus eſt: *Peccavit populus tuus.* Moy-
ſes verò hoc à Deo ita facile do-
cumentum hauſit, ut culpam po-
puli bachantis feſto vituli tere-
rit Joſue: *Vocem cantantium ego*

audio. Quamvis enim culpa illa
ita foret publica, ut ſolum late-
rit Joſue brevi cogniturum, ta-
men Moyſes ita ſe geſſit, ac ſi oc-
cultata foret. Prudentia eſt ſubdi-
torum culpas tegere, & Dei po-
litica diſſimulare. Dixit Chriſtus
Joanni culpam Judæ, & Joannes
ait illam à nemine fuiſſe cognitâ:

*Hoc autem nemo ſcivit diſcumben-
tium, ad quid dixerit ei.* Culpa alic-
na ſic tractari debent, ut etiam
ab illis, quibus dicuntur, ignorari
videantur: & ea caute la dicendæ,
ut ante prolationem omnino te-
gantur, & poſt prolationem qua-
ſi ignorentur. In Evangelio om-
nino tacetur nomen divitis cu-
juſdam: *Homo quidam erat dives.*

Et manifeſtatur nomen paupe-
ris: *Mendicus quidam nomine La-
zarus.* Quid? nominatur egenus
peculiarinominem, & non dives?
Ita: in domo Dei non potentes
& locupletes, ſed ſoli mendicæ ac
miseri nomen habent. Ibi tamen
mysterium ſpeciale fuit: nam de
paupere erant proferendæ virtu-
tes, de avaro divite defectus: quā-
do autem ad vitia & defectus ma-
niſteſtandos impellit ratio, vult
Deus, ut tacitis perſonarum no-
minibus, proferatur. Hanc à Deo
Principes doctrinam hauriant,
ut juſte puniant. Aaronis culpa
fuit ſecreto murmurare de Moy-
ſe: & quando culpa Pontificis ſe-
creta eſt, vult Deus ut pro ſup-
plicio ſufficiat oburgatio: ſi
enim hæc ſatis non fuerit, ut cor-
rigatur, infamatio non ſufficiat
ad emendam.

121 Sed cur aliter circa Ma-
riam

Culpa
aliena ut
culpa.
Joan. 18.

Luc. 15.

Infama-
tio non
emendat.

Sacerdo-
tes hōne-
randi.

Num. 6.

Exod.
36.

Prælati
quomodo
punien-
di.

riam geſtum eſt, & proceſſum ad
acerbam punitionem? Maria ad
culpam prævit exemplo: Aaron
Sacerdos erat, & Deus præcipit
ut ſacerdotibus deferatur honor
tamquam magnatibus ſuæ perſo-
næ: *Sic benedicetis filijs Iſrael, &
dicetis: Benedicat tibi Dominus. Si
Deus eſt qui benedictionem im-
pedit, cur injungit ſacerdotibus,
ut benedicant? Quia ea ſacerdo-
tij dignitatis celtitudo eſt, ut
quamdam veluti divinitatis um-
bram contineat: unde non ut res
humana, ſed ut Divina tractari, &
adorari debet. Prohibet Deus
Moyſi ne homines in ſacerdotes
ungat: & ſtatim præcipit, ut Aa-
ronem, & ejus filios ungat in ſa-
cerdotes: *Caro hominum non un-
gat ex eo; Aaron & filios ejus un-
gat.* Quid? ſacerdotes non habent
humanam carnem? non con-
ſtant ex humana natura? Signifi-
cavit Deus ſacerdotes ex officio
& dignitate, qua funguntur, eſſe
ſupra homines, ut illis habeamus
debitum honorem, & reverenti-
am tamquam magnatibus coram
Deo.*

122 Cauſa alia cogitari po-
teſt, ob quam Deus impunitum
reliquerit Aaronem, nempe, quia
vel puniret ſpoliando dignitate,
vel conſervaret in eadem poſt
ſupplicium publicū: ſpoliari di-
gnitate eſſe poenâ publicâ, quam
inſligere ob detractiōnem ſecre-
tam, videbatur immodicus rigor,
poſt tot annos, quos Aaron in
Divinis obſequijs tranſegerat: &
Deus non obliſcitur præterita
obſequia, imò ſemper habet præ-

ſentia ad remunerandum: pro
momentaneo obſequio condo-
nat ſcelera multorum annorum:
homines è contra ſunt qui obli-
viſcuntur, ita ut quandoque non
ſufficiant multiplicata obſequia
multorum annorum, ut parcant
delicto momentaneo. Satis fuit
momentum, ut Chriſtus latroni
condonaret ſcelera totius vitæ.
Et obſequia totius vitæ ſatis non
fuerunt, ut David non puniret
Joabū ob culpam momentaneâ.

Punire Aaronē poena publi-
ca, ita ut poſt eam inſiſtam ma-
neret in Pōtificatu, eſſet tali ſup-
plicio Pōtificiam dignitatē cō-
minuere, & obſcurare illum, qui
ex officio lux eſſet. Ut Paulus
ſuaderet Romanis Chriſtum ſu-
premum fore judicem ſententi-
am de univerſo mundo laturum,
prius de ſumma illius ſanctitate
certos fecit: *Nunquid iniquus eſt
Deus? Abſit: alioquin quomodo ju-
dicabit Deus hunc mundum?* Qui alios
judicaturus eſt, debet eſſe inte-
græ illæſæque famæ, & reputa-
ri ab omni ſcelere immunis. Pa-
rum verentur poenam ſubditi, ſi
iſdem ſcelerebus ſuo Principi aſ-
ſimulantur.

Verum ſi ingratiſſimo invidia-
ſa nemini parcit, cur pepercit
Deus Aaroni lapſo in talem cul-
pâ? Non pepercit Deus Aaroni,
imò duplici eū ſupplicio affecit,
altero, quando reprehendit, alte-
ro, quādo Moyſen corā eo lauda-
vit: *Nō talis ſervus meus Moyſes.* Et
certè affici nequit graviori ſuppli-
cio ingratus invidus, quā ſi audiat
aliena laudes. Duos olim Mag-
dalena

Luc. 23.

1. Reg.
2.

Judex
ſit ſine
crimini.

Ad
Rom. 3.

Num.
12.

Lauda-
tione pa-
nitur in-
vidus.

K dalena

dalenæ detractores invidios, qui etiam ex invidia in blasphemias contra Christum eruperant, alter *Matth. 27.* Judas coarguens prodigalitatibus: *Ut quid perdidisti hæc?* Alter Pharisæus coarguens ignorantia: *Hic si esset Propheta sciret.* Apertissimo supplicio coercuit idem Dominus, laudibus scilicet, quibus Magdalenam extulit. Et quidem si invidia ingratitude nemini parcat, justus iudex Deus etiam in hac vita non patitur impune: idcirco Princeps, qui Deum imitatus fuerit, erit justus in puniendo.

CAPUT XI.

Moyſis magnanimitas regia erga ingratos.

§. PRIMUS.

Princeps ille qui magis sustinet, magis Princeps est.

123 **D**etractores punivit Deus, & Moyſes plus de loci depunitione, quam de detractioe contra se facta: *Clamavitque Moyſes ad Dominum, obsecro, sana eam.* Nam supplicium, quod in subditorum corporibus mandatur executioni, probum ac benignum Principem ita afficit, ut illius animam vulneret. *Fac tibi cultros,* dixit Deus Josue ut circumcideret filios Israel: vulnera circumcisionis infligenda erant populo, & tamen Deus dicebat cultros fabricandos contra Josue: *Fac tibi:* nam vulnera subditis in-

Num. 32.
Princeps optimus doler de malis subditorum.
Joel. 5.

ferenda, in probo Principe, qualis Josue, excipi debuerant. Plus doluit Moyſes de supplicio, quam de mururatione: nam Princeps optimus sicut nec assentatoris laudibus obstringitur, ita nec mordacibus detractioibus superatur. Arcadius & Honorius suis legibus statuerunt, ne detractioes illæ punirentur. Et Salomon illas judicavit utiles auribus Principis: *Inauris aurea, & margaritum fulgens, qui arguit sapientem, & aurem obedientem.* Nam detractioes Principem probum movent, pravum puniunt: & plus deferendum est punitioni, quam laudi: punitione enim docet, laus blauditur. Egero videntur Principes murmuratoribus, qui ipsos pungant, pro reparandis damnis assentatorum, qui illis adulatur. Si verum est, quod detractores proferunt, emendatio corrigit: si falsum, veritas ipsa omnino diluet. Secum asserit sentus indignationem, eamque in Principe plus ira, quam murmuratio accendit: nam murmuratio non lædit, nisi quando sentitur, & ira quæ minus sentitur, plus lædit, atque adeo Principi indignabundo plus nocet. Indignatus Caiphas contra Christum, scidit vestimenta sacerdotalia, quasi præſagus ibi esse finiendum sacerdotium. Nã ubi primum immoderata excaudit iracundia, visus est se dignitate privare, si nõ effectu executionis, saltẽ veritate prophetiæ.

Sustinere debet Princeps, ut talis sit, & reputetur. *Vos vocatis me Magister, & Domine, sum etenim.*

Detra-ctio de Principi peccat inter dũ utilis.
L. 1. C. 25.

Irano-cia Principi.

Principi talis sit patientia.
Joan. 13.

Matth. 26. *Num. 32.* *Matth. 22.* *Beneficentia Deum vrisficat.*
nim. Post lotionem pedum discipulorum se Christus commendat Dominum: cur non sic post Eucharistiæ institutionem? Quia instituens Sacramentum, si altera manu suum corpus manducandum tradidit: *Accipite, & manducate;* altera indigitavit proditorem: *Qui intingit mecum manum in paropside.* At in lotione pedum omnino dissimulavit injuriam venditionis, quam Judas corde suo moliebatur: & tunc maxime innotuit Dominus, quando dissimulans proditoris injuriã patienter tacuit.

124 Dubium esse potest, si detractio est vitium infame, præsertim ex invidia pullulans, cur Moyſes compassus est detractoribus invidis, quantumvis fratribus: *Clamavitque Moyſes ad Dominum, dicens: Deus, obsecro, sana eam?* Quia sustinere ingratos, eisque opem ferre, genium & indoles Principis est. Expolcunt Pharisæi à Christo miraculum, ut ipsum Messiam ac Regem suum agnoscant: quibus Dominus reddidit, nullum aliud signum, ut ipse dignoscatur Rex, illis dandum, nisi Jonam à Balena devoratum, in eaque triduo manentem: *Signum non dabitur ei, nisi signum Jonæ Prophete.* Quia cum Jonas à Balena devoratus esset figura Christi triduo conditi in sepulchro pro hominũ remedio, nullũ dari poterat manifestius signum, ut ingrati Pharisæi ipsum agnoscerent Messiam ac Regem.

Mortuus est Deus, ut nobis beneficeret, & vivit ex ipsa bene-

ficentia. Condidit Deus orbem sex diebus, spõdente intèrim Divina liberalitate secum excessus, siquidem nullum alium habere potest competitorem: adveniente die septima cessavit ab operando: *Requievit die septima.* Cur potius in hac die, quam in aliqua ex reliquis? Prævidit Deus venturo tempore se quodam sabbato mortuum, ac sepulchro nostrorũ scelerũ violentia, idẽ primo illo sabbato cessat à benefaciendo: uno sabbato suspendit favores, alio sabbato eligit sepulchrum, ut sic ostendat idẽ esse suam cessare beneficentiam, atque ipsum jacere in sepultura. Dixit S. Paulus nos esse Dei hæredes: *Hæredes quidẽ Dei.* Locus hic intellectu difficilis est: quia hæreditas solum confirmatur, ac devolvitur morte testatoris, de jure secundum eundem Apostolum, proindeque ad hunc finem supponitur testator moriturus: quid igitur testator Deus morietur, ut homines hæreditatẽ adquire, & capere possint? Observa, quãdo justus omnes perfecte bonorũ æternorum, ac cælestis gloriæ possessionem adepti fuerint, cum non amplius egeant aliquo, quod à Deo petat, & impetrent, Deus vita ipsa per essentiam, se quasi mortuum reputabit, cum in eo idem sit cessare à benefaciendo, atque cessare à vivendo. Quando Deus misit in mundum Filiũ suum, ut hominibus beneficia conferret, se reputabat vivum: *Sicut misit me vivens Pater.* Quando opus jam non fuerit beneficia

Gen. vi.

Ad Rom. 8.

Joan. 10.